

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 52 hallituksen esityksestä laiksi työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta sekä yrittäjältä perittävästä vakuutusmaksusta vuonna 1994

Eduskunta on 3 päivänä joulukuuta 1993 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 296 laiksi työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta sekä yrittäjältä perittävästä vakuutusmaksusta vuonna 1994.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, osastopäällikkö Martti Hännikäinen eläketurvakeskuksesta, asiamies Johan Åström Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyöntantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Kaija Kallinen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, sosiaaliasiainsihteeri Kai Libäck Akavasta ja jaostopäällikkö Kaarina Knuuti Maa- ja Metsätaloustutantajain Keskusliitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lakiehdotuksen nimestä ilmenevien eläkeläisten mukaisen vakuutusmaksujen alentamista väliaikaisesti vuodeksi 1994. Tästä aiheutuva vastuuvajaus kuoletettaisiin vuosina 1995—1997. Pyrkimyksenä on pitää työeläkemaksu vuonna 1994 vuoden 1993 tasolla. Esityksessä ehdotetaan myös yrittäjien eläkelain mukaisten maksuprosentin ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen perusprosentin vahvistamista vuonna 1994 poikkeuksellisesti 19,4 prosentiksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Sosiaaliturvaan liittyviä maksuja ei sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsityksen mukaan tule käyttää suhdannepolitiikan välineenä. Erityisen hankalia ovat vastuuvajeet, koska ne perustuvat velanottoon, tässä tapauksessa tosin tietoiseen. Hallituksen esityksessä edellytetään vastuuva-

jaus kuoletettavaksi vuosina 1995—1997. Valiokunta korostaa sitä, että vastuuvajaus on todella kuoletettava näinä vuosina, vaikka taloudelliset näkymät eivät ole lupaavat. Hallituksen esityksen perusteluissa kuvatut aiemmat vastuuvajeet ovat olleet tasoltaan olennaisesti vähäisempiä.

Väestörakenteesta johtuen eläkemenot kasvavat edelleen. Yksityisen sektorin eläkejärjestelmä, joka perustuu osittain rahastointiin ja osittain suoraan rahoitukseen, on valiokunnan saaman tiedon mukaan seurannut suunniteltua tulevan vastuun kattamista. Julkisen sektorin eläkerahastointi on aloitettu vasta muutamia vuosia sitten, joten laskennalliset rahoitusvajeet ovat erittäin suuret.

Sosiaaliturva ja sen osana eläkkeet perustuvat aina sukupolvien väliseen solidaarisuuteen, jossa työikäinen väestö maksaa vanhempien ja nuorempien ikäluokkien sosiaalikustannuksia. Suomen eläketurvan erityinen ongelma ovat suuret ikäluokat, jotka toisaalta työikäisinä saattavat selvitä suhteellisesti pienemmillä kustannuksilla, mutta aiheuttavat vanhetessaan heitä seuraaville ikäluokille suuria rasitteita. Tämä korostaa rahastoinnin merkitystä työeläkkeissä, jotka ovat tärkein rahastointiin perustuva sosiaaliturvan osa. Toisaalta jokainen ikäluokka kehittää osaltaan yhteiskuntaa ja kertynyt kansallisvarallisuus siirtyy seuraavalle sukupolvelle, joka aineellisesti uudelta tasolta voi uudistaa yhteiskuntaa.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen (osittain), Hurs-

kainen, Kemppainen, Kuittinen, Mutttilainen, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka, Puisto ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsen Vehkaoja.
